

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

Den offentlige Examen

i

Bergens Kathedralskole

1854.

---

1. Døttsende Anmerkninger til de to første Bøger af Dvids Metamorphoses. Af L. D. Schøning, Overlærer.
2. Skoleefterretninger.

Bergen.

Trykt hos Chr. Dahl, N. G.

I det forløbne Skoleaar har jeg under Gjennemgaaelsen af de to første Bøger af Ovids Metamorphoses ladet Disciplene, forsaavidt Tiden tillod det, nedskrive de Bemærkninger, jeg troede de behøvede til Veiledning saavel ved Forberedelsen paa næste Pensum som ved en senere Læsning af Forfatteren. Det er disse Bemærkninger, der herved udgives som Program, idet jeg har troet at burde benytte denne Leilighed til at give Skolens Disciple ihænde en trykt Veiledning, som kunde benyttes, naar jeg en anden Gang maatte komme til at gennemgaae disse Bøger. Anmerkningerne slutte sig til Werckells Textudgave af Ovid; jeg har kun fraveget den, ved at paapege andre Læsemaader, hvor den syntes mig ikke tilfredsstillende at kunne fortælles. Det har forøvrigt ikke lagt i min Plan at underkaste enten disse eller andre i kritisk Henseende tvivlsomme Steder nogen selvstændig kritisk Under søgelse, ved hvilken vistnok ogsaa Intet vilde være vundet. Ved de i Anmerkningerne anførte Paragrafer henvises til

Madvigs latinſke Grammatik. Med Henſyn til de enkelt-
viis anførte Citater af andre latinſke Skrifter har jeg ſøgt
at gjøre det henſigtsmæssigſte Udvalg af ſlige Steder inden
de Bøger, der læses i Skolerne; kun ſjelden har jeg gaaet
udenfor diſſe, naar et forekommende Udtryk derved bekvem-
meſt lod ſig oplyſe. Eſthetiſke Bemærkninger, Fortolkning
af Mytherne og deſl. har jeg ikke indladt mig paa, da jeg
troer, at alt ſaadant bør overlades den mundtlige Frem-
ſtilling. Om Steds- og Perſonnavnene vil i Almindelighed
den fornødne Dplysning findes i Jagerslevs Realordbog.

B e r g e n, 14de Juni 1854.

Rettelſe.

Pag. 12, 3die Linie fraenden: ſidſt, L.: førſt.

Anmerkninger

til

Dvids Metamorphoses.

Første Bog.

B. 1) Animus fert (fører, staaer til) forbundet med Injū. i Analogie med cupio. — Udtrykket formæ (μορφαί) er valgt med Flid, for at fremhæve, at det nærmest var Skikkelsen eller de ydre Omrids, der undergik Forvandlingen, eller hvori den synlige fremtraadte. — mutatas. Madv. Gram. § 426 (2den Udg) — 2) et: ogsaa disse Forvandlinger — som alt Aundet — er Eders Verk. — 4) perpetuum fortløbende, sammenhængende, — da Forfatteren har forbundet de enkelte Mytther med hinanden i chronologisk Orden.

6) orbe Verden, universo. — 8) iners, død, forsaavidt som den ikke fremkaldte Noget til Liv, In-

tet frembragte; saal. Virg. Georg. 1, 94 *rastris glebas qui frangit inertes, juvat arva*; Hor. Od. 3, 4, 45 derimod: *terram inertem i Modsatning til mare ventosum* (ubevægelig). — 9) Her var fun *semina rerum*, Partikler, hvoraf Tingene eller Elementerne bestaae, idet disse, ved at splittes om mellem hverandre, vare bragte i indbyrdes Forbindelse trods deres stridige Natur (*non bene junctarum*). — 10) *lumen* (det Lysende) ikke blot det lysende Legeme, men ogsaa ofte Lysmassen, det udbredte Lys, forsaavidt som dette opfattes som virkende, det, hvorfra Belysning udgaacr; — saaledes t. Ex. om det Lys, der falder ind i Bygninger; hvor ikke en saadan Opfatning gjør sig gjeldende, bruges *lux*. Angaaende Fleertallet v. § 54 Anm. 4. — 14) *marginē* § 274. — 15) *For ut læs et*. — 16) *innabilis* forekommer fun hos Ovid. — 17) *nulli f. nulli rei* (cfr. § 485 b. Anm. 3). — *sua* § 481 b. — 19) *pugnare* forbindes hos Digterne almindelig med Dativ ved Udstrefning af Analogien med den i § 244 omhandlede Construction, ligesom i Græsk *μάχεσθαι* og desl. paa Grund af lignende Opfatning forbindes med Dativ. — 20) Ved Efterligning af græsk Sprogbrug sammensættes af Ovid ofte en Præposition med dens Substantiv til eet substantivisk eller adjectivisk Begreb og bruges saaledes i de samme Forhold, som det enkelte Substantiv eller Adjectiv, hvilket i Græsk beteg-

nes ved tilføiet Artikel; τοῦ ἀνευ βάρους; saaledes nedenfor B. 26; 9, 730 naturale et de more malm. — 24) cæco (passivt), hvis Beskaffenhed eller Sammensætning ikke kunde skjælnes: ufsjendelig, forvirret. — 26) ignea et sine pond. vis, vægtløse Jldmasse; cfr. Fasti 1, 109 flamma petit altum; propior locus aëra cepit. Paa Grund af denne formeentlige Egenskab ved Ætheren kaldes den ogsaa simpelthen ignis. — 30) pressa : depressa. — 32 fg.) han havde adskilt det Sammen-dynge, saa at det blev ordnet (23 fg. dispositam § 450 Anm. 2), og dernæst (sectam § 424 Anm. 2 ekstr.) af de enkelte Dele dannet et velordnet Hele — ved at anviise enhver sin rette Plads, B. 25 fg. — 34) ne non § 470. — 36 fg.) I det her berettes, hvad Guden videre foretog sig med Elementerne, omtales nu Havets Bevægelighed, dets Omstyllen af Landene, medens i det Foregaaende kun dets almindelige Egenskab som flydende fremhævedes i Modi. til solidum orbem. — 40) diversa er henført som Bestemmelse til quæ istedetfor til locis. — ipsa sc. terra, der her af sig selv lader sig underforstaae, da Talen er om Jordens Bænde. — 48) Istedetfor det almindelige sunt siges her premuntur : Himmelen hvælver sig over, Himmels Joner hvile paa Jordens (onus inclusum). At en Gjenstand befinder

sig ovenpaa en anden, betegnes nemlig af Digterne, og især ofte af Ovid ved *premere*. — 53) *igni* § 42 d. — 57) *aëra* § 45, 2 a. — 59) *quisque regant* § 217 Anm. 1. — 66) Intransitive Verber forbindes oftere — især hyppigt af Ovid — med *a*, for at betegne den Gjenstand, der fremvirker Tilstanden (cfr. *Madv. græske Gr.* § 78, 3); især tilføies *a* paa denne Maade til de intrans. Verber, der betegne en Forandring af Tilstand, og saaledes ofte forudsætte en Paavirkning; saaledes ved Verberne paa *sco*; ligeledes *cadere*, *perire ab hoste*; *Memnon occidit ab Achille* (13, 597); *Phalaris non a paucis interiit* (Cic.). — 71) *quum — coeperunt* § 358 Anm. 1. — 72) *neu* § 469. — 73) I Oldtiden tænkte man sig Stjernerne som levende Væsener; de Grunde, der ledede til denne Anskuelse, fremsætter Cic. *de natura deor.* 15de og følgende Capp. (*sidera rectissime et animantia esse et sentire atque intelligere dicuntur*. — *Ov. Fasti* 3, 111 *libera currebant et inobservata per annum sidera; constabat sed tamen esse deos*.) — 76) *sanctius* af en høiere Natur. — 77) *deerat læses dërat* (§ 6 Anm. 1). — 81) *cognati* med hvem Mennesket har Slægtskab. — 82) *satus Japeto* (*Prometheus*) § 269. — 83) *moderantum* uregelm. Gen. cfr. § 44 e. — 87) *rudis* om Stofset i dets raee, ubearbejdede Naturtilstand (B. 7). —

imagine γ: forma, figura, i hvilken Betydning. imago ofte bruges af Ovid.

91) fixo ophængt — paa offentlig Sted. (Liv. 3, 57 Leges decemvires in æs incisas in publico proposuerunt). — 93) ora § 51 Anm. 1. — 95) montibus § 273 Anm. 2. — 98) æris Stoffets Genitiv, der undertiden bruges for et af Substantivet afledet Adjectiv paa *eus*, — der dog ikke kan anvendes, naar der til Stoffet, som her, er føiet en nærmere Bestemmelse. Saaledes nedenfor flumina lactis, nectaris (Mælk-, Nectar=Strømme); montes auri hos Terents. Om det, hvoraf Noget er dannet eller lavet, siges ogsaa *ex*, sjeldnere *de*. — 99) erant § 213, Anm. 2. — 101) immunis skattefri, γ: den var ikke lagt i Skat til Mennesket, skyldte det ikke Afgift eller Bederlag for Arbejde og Sæd; hvad den ydede, gav den uden saadan Tvang; derimod B. 138 segetes alimentaque debita poscebatur humus. — 106) arbore § 275 Anm. 3. — 110) Regtelsen i *nee* er at henføre til *renovatus*. — 114) postquam erat § 338 Anm. 2. — 118) frembragte et Aar med fire Tider, føiede det saaledes, at der fremkom et Aar med 4 T., at Aaret nu fik fire Tider. — 120) pependit — i Luften som Jis-tap; ved denne specielle Betegnelse har saaledes Forfatteren træffende fremstillet Luftens Beskaffenhed i Modsatning til det Foregaaende. — 122) cortice

her = libro. — 132) Paa Søen lærte man først ret at kjende Stormens Magt; Udtrykket *nec adhuc b. n. il.* hentyder altsaa paa Farerne ved Seiladsen. — 135) *lumina et auras* er attraheret til Hovedsætningen istedetfor *ceu lumina et auræ communes sunt.* — 138) *humus* den frugtbare Muldjord. — 145) *fratrum gratia* god Forstaaelse, godt Forhold mellem Brødre (ogsaa *gratia inter*). — 147) *lurida acon.* — da den virkende Ting selv ofte af Digterne tillægges de Egenstaber, som den fremkalder; saaledes ogsaa *ignavum frigus; festa pax* (under hvilken, paa Grund af hvilken Alt har et festligt, glædeligt Udseende) og desl. — 148) *patrios annos* : hvor gammel Faderen vil blive, — hvilket han ved astrologiske Beregninger eller paa andre deslige Maader søger at udfinde; *diem (supremum)* Dødsdagen. — 150) *cælestum § 44 e* (cfr. 83).

152) *Gigantas § 45, 6.* — 155) *Ossæ (§ 243 Anm. 3)* her Masc. i Analogie med de § 31 omtalte Tilfælde; dog er Kvæfemaaden usikker. — 162) *scires § 350 a.*

164) *facto recenti § 256 Anm. 1* (cfr. ad 1). — 165) referre her: gjenkalde i sin Erindring. — 169) Navnet sætter Dvid hyppig i Nominativ uden grammatikalsk Forbindelse med de øvrige Ord i Sætningen; 6, 400 *Marsya nomen habet*; 10, 223 *nomen traxere Cerastæ*; 15, 96

cui fecimus aurea nomen. — 172 fg.) nobiles de fornemste Guder (nedenfor potentes clariqve cælicolæ) i Modfætn. til plebs, de ringere Guddomme. — a fronte foran ved Veien. — diversis locis v. ad 40. — penates 3: domus. — 175 fg.) detur maatte indrommes, tilstaaes: dersom det maatte være tilsladt at udtryffe sig dristigt. — timeam § 350 b. — dixisse § 407 Anm. 2. — Paa Palatium (her digterist brugt i Fleertal) eller mons Palatinus boede tilligemed August flere af Rom's fornemste Mænd. — 177) ergo optager Traaden efter Digressionen. — 180) Ved cum betegnes, at til denne Bevægelse sluttede sig samtidig den anden. Forfatteren har forøvrigt her efterlignet Hom. II. 1, 529 fg. — 184) angvipedum 3: Giganterne, der tillige fremstilles med hundrede Hænder. — captivo 3: der saagodtsom var indtagen; 13, 226 captam dimittere Trojam. — 187) qva saa vidt som (241). — circumsonat orbem § 224 a Anm. 2. — 188) flumina Bænde. — 193) almindelig omtales kun een Silvanus. — 196) an § 463 c. — 200) depositeunt ul. ad poenam. — quum forbindes af Digterne undertiden paafaldende med det historiske Præsens (sef. 336 Anm. 1); sæv. er her som ufuldstændigt Verbum forbundet med Infinit., idet Digterne i det Hele taget udstreffe denne Klasse af Verber videre end Profaisterne. — 212) Olympo v. ad

106. — 214) *mora est* § 348 Anm. 1. — 215) *infa. ipsa* som dog ellers pleier at være større end Fordervelsen i Birkeligheden er. — 218) *sedes-ingredior* § 224 b. Anm. 2. — *Arcados* § 45, 3. — 219) *traherent* cfr. *Fasti* 5, 163 *inducunt crepuscula noctem*. — 222) *discrimine aperto* saaledes at Forskjellen (mellem Guden og Mennesket) bliver tydelig, at det klart skal vise sig enten det er en Gud eller et Menneske. — 223) *dubitabile* forekommer kun hos *Dvid*. — 228) *atque ita* er efter Meningen undertiden d. s. s. *hoc facto v. dicto* (1, 711; 3, 118, cfr. *Phædri Fab.* 1, 1, 13). — 233) *ipso* ham selv, Mennesket, i Modsatn. til den Skikkelse, han gif over til ved Forvandlingen. — 234) *solitus* bruges af Digterne og sildigere Prosaister ofte i passiv Betydning. — 240) *digna perire* § 363 b Anm. 1. — 241) I Almindelighed ere *Erinnyerne* blot straffende Gudinder; dog fremstilles de undertiden ogsaa at drive Menneskene til Synd; 10, 313 *Cupido faces suas a crimine vindicat isto: stipite te Stygio tumidisque afflavit echidnis e tribus una soror; 11, 14 temeraria crescunt bella modusque abiit insanaque regnat Erinnyes*. — 242) *putes v. ad* 162. — *ocius*: da Positiv af dette Ord mangler (§ 66 b), udstrækkes her oftere Brugen af Comparativet saaledes, at det anvendes i Tilfælde, hvor

ellers Positiv er det almindelige. — 245) *implere partes* opfylde sit Kald, udføre hvad der paahviler os; her paahvilte det Guderne at tilkjendegive sin Mening som tilfaldet Raad. Forfatteren har vistnok her havt for Die Fremgangsmaaden ved Stemmegivningen i Senatet, hvor man deels nærmere kunde motivere sin Mening, *sententiam dicere* — saal. som her Tilfaldet var med enkelte Guder, B. 44; *vox* bruges oftere af Dvid i Betydning Uttringer, Tale, — deels blot erklære, at man henholdt sig til en foregaaende Taler (*assentior Pompeio*); det almindelige Udtryk herom hos Forfatterne er *verbo assentiri* (*sedens assensi, Cic.*); det Samme maa ogsaa Dvid her antages at have villet betegne ved *assensibus*. — 254) *sacer* som Gudernes Opholdssted. — 256 fg.) Her lægger Forfatteren i Jupiters Mund den af nogle Philosopher antagne Mening, at Verden engang vilde gaae tilgrunde ved Jld. — *operosa* ligesom 15, 667 *operosa templa*. — 259) *fabricata* § 147; 152. — 261) *perdere* § 388 Anm. — 265) *tectus vultum* § 237. — 269) Jstedenfor *vertice* bør vel foretræffes Løfemaaden *ab æthere*, der ikke altid kun betegner den høiere klare Luft; cfr. 2, 595 *Nyctimene expellitur æthere toto*; *Fasti* 1, 682 *ætheria aqua*. — 271) saaledes ogsaa *Virg. bibit ingens arcus*. — 273) *vota* 2: Gjenstanden, hvortil deres Ønsker knytte sig

(Haab); 8, 291 *metit matura vota coloni.* — 275) *ceruleus* — da Vandets Guddomme tillægges dets Farve. — 289) *indejectus* forekommer kun hos Ovid, der under deslige Sammensætninger med dobbelte Partikler, som *indevitatus*, *indeploratus*, *præcorruptere* osv. — 290) *turres* høie Bygninger, Borge. — 293 fgg.) (Efterat Digteren i det Foregaaende har beskrevet Vandets gradvise Stigen, gaaer han nu over til at skildre, hvorledes de levende Skabninger under denne havde søgt at redde sig; da nu tilfældt Fuglen, efter forgjæves at have søgt et Hvilested, med trætte Vinger sank ned i Havet, havde altsaa Vandet naaet den B. 291 fg. angivne Høide, til hvilken saaledes Forfatteren igjennem denne Skildring er kommen tilbage (B. 309 fg.); hertil foier han da Slutningsbemærkningen B. 311 fg. — 296) *depren dit* træffer. — 303) *incurs. ramis* § 245 Anm. 1. *agitata v. ad 32.* — 307) *detur* cfr. § 390 Anm. 6. — 312) *inops* er her paa en usædvanlig Maade brugt ikke om den, der mangler (har Mangel paa Noget), men om det, der mangler (hvorpaa der er Mangel) — altsaa svarende til vort „mangelende“.

314) Naar *tempus*, *ætas* og desl. ikke har blot Tidsbetydning, men betegner Tids-Forhold, Tids-Omfærdigheder, tilføies in (§ 276 Anm. 1.) *Nep. Militiad. 5: hoc in tempore nulla civitas Atheni-*

ensibus auxilio fuit præter Plataenses; Liv. 2, 57 gens, ut in ea ætate, divitiis præpollens; Liv. 30, 37 indignatus Hannibal dici ea in tali tempore. — 320) numina montis Fauner, Dreader. — 321) Themin § 45, 2 b. — 322) nec § 468 c Anm 2. — 326) ut-videt § 338 Anm. 4. — 332) humeros tectum v. ad 265 — murice Singul. f. Plur. Tritona § 45, 2 a. — 335) illi § 250 a. — 338) utroque: oriente et occidente. — 340) Almindelig siges receptui canere. — 343) flumina Vandene. — 345) humus Marken, v. ad 138. — 346) diem longam § 49. — nudata blottede, der igjen vare komne tilsynne, efterat de havde været skjulte under Bandet. — 351) soror fjerlig Tiltale istedetfor patruelis. — 352) mihi junxit § 243 Anm 4. — 358) erepta fuisses § 377 Anm. 1. — 360) quo consolante doleres hvem skulde trøste Dig i din Sorg? — 361) Den Sætning, der begrundes ved nam eller enim, udelades ikke sjelden, naar den let lader sig underforskaae af Sammenhængen. — 363) paternis art. v. 82 fg. — 366) exemplum her i sin egentlige Betydning: hvad der som Prove er taget ud af en større Mængde. — 368) per betegner det Medlem, hvoraf man betjener sig til Opnaaelsen af Noget; saaledes, som befjendt, almindl. om Personer. — 369) adeunt undas

§ 224 b Num. 1; Cephisidas v. ad 152. — 370) ut-sic (hvorede Udsagnene sammenlignelsesviis opstilles mod hinanden: paa den ene Side — paa den anden Side) svarer her til quidem-sed; saaledes nedenfor B. 404; Liv. 3, 55 hæc omnia ut iuvitis ita non adversantibus patriciis transacta. — vada her det grunde Flodleie. — 371) inde 3: ex undis — libare her: øse (til Rensning, forende de fremstillede sig i Tempel; cfr. 3, 27, petere e vivis libandas fontibus undas). — 377) atque ita v. ad 228. Ved si opstilles ofte en Kjendsgjæring som Betingelse (saasandt som — efter som). — 380) mersis er her brugt i figurlig Betydning (= perditis), dog med speciel Hentydning til hvad der havde bevirket Ulykken; den sunkne (odelagte) Forfatning, hvori Menneskeslægten befinder sig, Menneskeslægten i dens Undergang. cfr. Trist. 1, 5, 35 lapsis succurrite rebus 3: mig i mit Fald. Virg. Æn. 11, 335 rebus succurrite fessis. 382) velate caput cet. som Skif var ved en hellig Handling; Virg. Æn. 3, 405 figg. purpureo velare comas adopertus amictu, ne qua inter sanctos ignes in honore deorum hostilis facies occurrat et omina turbet. — 385) parere recus. § 375 a Num. 1. — 386) Da Bisætningen staar sidst, er Conjunctionen (qve) boiet til den istedetfor til Hovedsætningen. — 388) Ordene ere dunkle paa Grund

af at de danne et mørkt Hylle, Skjul for Meningen (cæcus hvori Intet kan sees): der indhylle Meningen i Morke. — 390) Epimethida § 45, 2 b. — 391 fg.) aut - aut. cfr. Liv. Præf. aut me amor fallit, aut nulla respublica major fuit; ligeledes nedenfor B. 607 fg. — 397) quid § 229 b. — 399) vestigia her, som oftere, i Betydningen: Fødder. — 400) nisi sit pro teste vetustas — idet man ifølge Religionspligt troede paa hvad der berettedes fra Oldtiden (den mythiske Tidsalder) fremfor fra en sildigere Tid. — 402) mora med Tiden, lidt efter lidt (morando B. 421); mollita v. ad 33. — 407) v. e. in corp. usum gif over til at blive Kjød (at tjene til Kjød). — 411) in brevi spatio § 276 Num. 3. — 413) Ved de angives her en Udgang fra i Analogie med Betegnelsen af en Fødsel.

417) vetus stillestaaende, gammel (modsat recens frisk) — om den Fugtighed, hvormed Jorden var gjennemtrukken efter Oversvømmelsen; ab v. ad 66. — 423) alveo v. ad 77. — 427) nascendi er her brugt som Verbalsubstantiv: Fødselens Tid (istedetfor quo nascebantur); saaledes stadig hos Ovid i denne Forbindelse. — 428) trunca suis num. som ikke have de Bestanddele, de skulle have, ufuldstændige (almindelig bruges truncus absolut). — 430) Ved qvippe udhæves med Eftertryk en nærmere Begrunden eller Forklaring af det Foregaaende; temperiem

sumps. naar de ere traadte i det rette Blandingss-
 Forhold (hvoreved fremkommer vapor humidus B.
 432). — 432) vapor α : calor; 3, 152 Phoebus
 findit vaporibus arva — 435) solibus Solvar-
 me; ved Fleertallet betegnes en Gjentagelse, — en
 fortsat Uttring eller Fremtræden i Tiden. — 438)
 nollet den kunde ikke have onsket det (§ 350 b Anm.
 1). — 440) monte: Parnaso. — 441) usus skul-
 de, da det angiver en særegen Omstændighed, ikke
 egentlig have været koordineret med det almindelige
 Attribut (arcit.), men som Partic. eller Relativsæt-
 ning sluttet sig til deus arcitenens. Men Doid
 ynder overhovedet den koordinerede Forbindelse. —
 442) in damis § 230 Anm. 1. — 447) Py-
 thia Neutrum af Hensyn til den græske Benæv-
 nelse (τὰ Πύθια, sc. ἱερά). 448) his § 276 Anm. 2.
 — 449) honorem Hæders-Gave, =Don.

453) ignara der ikke veed, hvad det gjør, frem-
 falder Følger uden at have tilsigtet dem (det blinde
 Tilfælde). — 456) quid (qve høyer til dixerat)
 tibi cum arm. § 447 d Anm. 1; fortibus stærke,
 tunge. — 461) nescio quos (§ 356 Anm. 3) rin-
 geagtende; content. indagare § 389 Anm. 3. —
 nec § 469 Anm. — 463) figat § 353; te meus ar-
 cus se. figet. — 466) eliso — almindeligere siges: fin-
 dere, secare aëra. — 469) diversorum operum, der
 virkede forskjelligt. — 473) cfr. 14, 351 Flamma-

que (amoris) per totas visa est errare medullas. — 479) *impatiens* der ikke lider En, ikke fan udstaae hans Selskab; *nemorum avia* § 284 Num. 4. — 483) *tædas jugales* — med hvilke Bruden i et hoitideligt Optog førtes hjem til Brudgommens Huus; *exosa* § 161 Num. — 484) *suffunditur ora v. ad 332.* — 486) *da o:* forund, tillad (sfr. 390 Num. 6, hvor den almindelige fra dette Sted og B. 307 noget afvigende Betydning af Digternes Brug af *do* med Infinitiv („giver En at“) anføres). — 490) *Daphnes* § 35. — 491) *oracula* her om den guddommelige Hilde, den Spaadomsaand hos Guden, hvorfra Aabenbaringer af Fremtiden udgaae. — 492) Efterat Agrene vare skaarne, satte man ofte Jld paa det tilbagestaaende Straa for derved at gjøde Jorden. — 493 fg.) Paa Reiser om Natten betjente man sig ofte af Fakler. — 498) *quid si* § 447 d Num. 1. — 502) Ved at bruge *si quis* istedetfor Relativet lægges en vis Ubestemthed eller Tvivl i Udtrykket (*si qui senes aut deformes erant, eos in hostium numero ducit; qui aliquid formæ, ætatis artificiique habebant, abducit omnes, Cic.*; ligeledes i Græsk *εἰ τις* for *ὅστις*.) Ved denne Bending lægges der her et finere Anstrøg i Udtrykket af denne Tanke. — 503) *ad* betegner især ofte hos Dvid en Foranledning (ved); *mater ad auditas stupuit voces; tremiscens ad omnem sonitum* og desl. —

504) *Penei* § 45, 4. — 508) *me miserum* § 236. Udraabet er nærmest fremfaldt ved den Taufe, der strax udtrykkes; *indigna lædi* (v. ad 240) som ikke fortjene at lide, ikke bør ridses. Prædicatet tillægges altsaa i flige Udtryk — som Dvid oftere betjener sig af (1, 631) — den Deel af Legemet, som nærmest lider, istedetfor Personen i Almindelighed, der herved skal betegnes som uforstyldt lidende. — 509) *et sim tibi* slutter sig som en Conclusion til det Foregaaende: og jeg saaledes blive; derfor et ikke *neve* eller *ve*. — 513) *qve* § 468 c Num. 2. — 523) *ei mihi* § 236 Num. 2. — 524) *domino* den der kan udøve, er i Besiddelse af Kunsten, - Mesteren. 527) *adversas* som vare vendte imod Lusttrækket, optog det. Bort „spille i“ vilde maaskee her, naar det forøvrigt kunde bruges, nærmest udtrykke Tanken. *impulsos ul. aurā* (strøg imod Haaret og slog det tilbage). — 530) Partiklerne *sed enim* sammensættes ofte af de latinske Digtere — ved Efterligning af det Græske *ὁλλὰ γάρ* — saaledes, at den forste antyder en Modsetning til det Foregaaende, hvortil Sætningen med *enim* angiver Grunden; her s. Ex.: men nu forandrede Gudens sin Fremgangsmaade; thi han udholder ikke længer o. s. v. — 531) *juvenis* § 60 Num. 6; ut idet. — 532) *admisso: incitato* (almindl. admittere egvum lade Hesten løbe til, galoppere). — 533) *canis Gallicus* brugtes især til Hare-Jagt. —

535) tenere sperat § 401. — 536) vestigia v. 399 (vestigia tingit, 4, 343). — 537) in ambiguo an § 463 c. — 544) Peneidas v. 152. — 552) obit udbreder sig over, bedækker. — 560) cfr. Trist. 4, 2, 51 ff. Tempora Phoebea lauro cingetur, „io“ qve „miles“, „io“ magna voce „Triumphe“ canet. — 562) Over Døren til Augusts Huus var ophængt en Egefrands (quercus — indicat cives servatos hujus ope, Trist.); til begge Sider af Indgangen stod et Laurbærtræ. — 565) honores Smykke. — 567) agitasse v. 1, 176.

568) nemus et mindre og mere aabent Skovparti. — prærupta brat, v: som staaer opad Fjelde. — 576) jura (Love) dare Betegnelse for Herskermagt (triumphatis possit Roma ferox dare jura Medis, Hor. Od. 3, 3, 44); ikke at forvegle med Udtrykket jus dare, der bruges om Dommeren: stifte Ret. — 577) popularia Landets (Theesaliens). — primum afvigende fra § 300. — 580) senex — da Flodguderne gjerne fremstilles som Oldinge. — 584) Io § 45, 3. — 585) ut amissam v: hvem han ansaa for at være, betragtede som tabt. — 593) quod si § 461. — times intrare § 376 Anm. — 600) quum — occuluit v. 70. — 601) medios udoer. — 605) ut qvæ nosset § 366 Anm. 2. —

611) *Inachidos* v. 218. — 613) *nec non* § 470 *Ann.* 1. — 615) *ut auctor desinat inquiri* (constr. i Analogie med *coepi* i Udtryk som *urbs ædificari coepit*, § 161; *cervus lacerari coepit*, *Phædr.*) for at afbryde Uundersøgelsen om hvem der havde frembragt den; *Jupiter* indsaæ nemlig, at de foregaaende Spørgsmaal gif ud herpaa. — 618) *il-linc—hinc* paa den ene Side — paa den anden Side. — 621) *poterat* § 348 e. — 624) *Arestoridæ* § 35. — 631) *indigno* v. 508. — 644) *patitur* er her forbundet med simpelt *Inf.* istedetfor med *Acc. c.* *Inf.* — 645) *senior* bruge *Digterne* ofte i samme Betydning som *senex*. — 647 fg.) *seqvantur* — oret § 347 *Ann.* 1. — 654) *mihi* v. 335. — *reperit* (*Ablat. comp.*), derimod *inventā*. — 662) *nocet esse deum* § 393 *Ann.* 1. — 666) *procul* betegner efter sin Grundbetydning (af *St. cello*, *κελλω*) hvilkensomhelst Afstand eller Fjernelse; derfor undertiden som her: i ringe Afstand, i Nærheden; saal. 5, 114 *procul adstanti*; *Ter. Hec.* 4, 3, 1 *qvem cum istoc sermonem habueris, procul hinc stans accepi*. — 672) *Verd Perfectet* fremstilles Handlingen som allerede fuldført (§ 407): i fort Tid havde han taget. — 677) *qvam, dum venit, abducit*. — 679) *poteras*: en besteden Maade at fremsætte en Opfordring paa — som ogsaa vi i vort Sprog betjene os af —, idet man kun

fremstiller Udførelsen som mulig og det i en Form, der bruges til at betegne, hvad der ikke vil skee (§ 348 Anm. 1.). at oftere saaledes i livlige Dypfordringer. — 683) Hos Ovid forekommer detinere i Forbindelse med diem, tempus i Bet. udfylde, optage Tiden med Noget. — multa loqvendo idet han fortalte mange Historier. — 685) pugnāt evincere v. 200. — 686) qvanvis est § 361 Anm 2. — 695) Diana har som Jagtgudinde et kort, opfiltet Klædebon. — 699) Granen var helliget Pan. — 703) venerit Perf., som efter Præs. hjlt. i Hovedsætn. — 704) liqvidas som Flodnympher, cfr. 275. — 707) dum. suspirat § 369 Anm. 3. — 711) disparibus af ulige Længde, cfr. 2, 682. — 712) tenuisse, intransf. = mansisse (holde sig) et gjængs Udtryk i denne Forbindelse (tenet Ardea nomen, Virg.) — 716) medicata virga Tryllestaven. — 720) Forestillingen om Lysets Indtrængen i Diet har her fremkaldt Forbindelsen af in med Accus. ved habere: det Lys, som Du opfangede i Dinenc. — 724) nec temp. dist. iræ ∴ hun lod sin Brede stray komme til Udbrud, fuede den ikke for en Tid. — 725) qve § 452 Anm. 2; Erinny § 45, 2, c. — 730) ardua slutter sig uden Conjunction til tollens som en nærmere Bestemmelse ved dette, idet ved ardua resup. collo betegnes den Stilling, hun indtog for at

kunne rette Blikket mod Stjernerne: og opløftende, idet hun hævede sig op med tilbageboiet Hals, sine Bliffe. — 731) *solos* § 300 Anm. 1. — 733) *qveri cum aliquo* flage, besvære sig „for“ (hos) En, og tillige ofte „over“ En. — 743) *candor* Skjønhed, (cfr. 552). — 747) *Bed* linig. *turba* betegnes de ægyptiske Præster (Herod. 2, 37); en Guds Dyrkelse kan siges at foregaae „ved“ de Præster, der ere ansatte til hans Tjeneste; herom bruges ogsaa *per.* — I det Grækerne saamentnyttede fremmede Nationers Guddomme med deres egne, troede de at gjenfinde Jo i den ægyptiske Gudinde Isis.

748) *tandem* efter saamange Hindringer for hans Fødsel. — 749) *creditur* udtrykker ikke Tvivl, men den religiøse Tro. — *parenti* § 280 Anm. 2 i Slutn. — 754) *imagine* Forestillingen, Taalen om (det Billede af en Ting, der fremstiller sig for Sjælen) 6, 585 *poenæ in imagine tota est*; Virg. *Æn.* 6, 405 *si te nulla movet tantæ pietatis imago.* — 757) Om det, der tjener til at forsøge det Smertelige ved Guds Sorg, forekommer det samme Udtryk 3, 448: *qvoqve magis doleam nec nos mare separat ingens, nec via.* — *ille ego lib.* jeg, der ellers er saa frimodig. — 761) *meqve ass. cælo* erklær at jeg henhører til Himlen, at jeg ved min Herkomst er knyttet til Himlen. — 766) *utraqve brachia* § 486 Anm. 2. — *cælo* § 251. —

770) *temperat* opvarmer. — 773) *penates* v. 174. — 777) *concipit æthera mente* han fanger Ætheren i Hu 3: Ætheren fremstiller sig for hans Tanke, han tænker paa at hæve sig til Ætheren. — Ved disse Ord aabnes os altsaa allerede nu Udsigten til de følgende Begivenheder, idet her antydes, at Phæton allerede havde fattet det ulykkelige Forsæt, der nærmere fremstilles i 2den Bog B. 47 fgg.

A n d e n B o g.

---

1) *alta* stolt, prægtig (cfr. 105; 13, 638 *tapetibus altis*). — 4) *argenti lumine* Sølvets Glans. — 8) *canorum* Trit. v. 1, 333 fgg. — 9) *Protea* § 38, 3. — *ambiguum* v. 8, 730 fgg. — 12) *mole* 3: *scopulo*. — 13) *pisce* Sing. f. Plur. — 19) *acclivo* § 59 Anm. 3. — 27) *novum* unge. — 31) *loco medius* tronende i Midten. — 35) *publica* for Alle fælles. — 37) *imago* her om det Udseende eller Skin, hun gav Sagen. — 42) *meus* Nom. ifølge § 393. — 44) *For ut — feras læs et feres*. — 46) *palus juranda* v. 101 (cfr. 1, 761). — 48) *alipedes* vingefodet, 3: hurtige, pilsnare (Virg. Æn. 12, 484 *alipedumqve fu-*

gam cursu tentavit eorum), et Prædicat, der passende tillægges Solens Heste, der havde Binger, ihvorvel ikke paa Venene. — 52) dare prom.: servare, promissis stare. — 57) fas hvad der er overeensstemmende med de høiere Love, som guddommelige og menneskelige Ting ere underkastede. — 62) agat § 350 b. — 72 fgg.) Her tillægges Solen en de øvrige Himmelleger modsat Bevægelse, forsaavidt som den paa sin aarlige Bane gennem Dyrefredsen, som Digterne i den følgende Skildring lader den tilbagelægge paa een Dag, synes at skride frem mod Ost. — 75) ne eller ut ne forekommer oftere, hvor man skulde vente ut non, dog kun naar Følgen fremstilles som tilstøt, naar den Handlende har den for Die, cfr. § 355 Anm. 3. — 76) forsitan concipias (forestiller Dig) § 350 Anm. 3. — 78) insidias her i local Betydning (Steder, hvor Farer lure paa En), nærmere forklaret ved formas ferarum. — 79) ut teneas § 355. — 81) Stjernebilledet Skytten havde efter Fabelen været Centaur; cf. Hæmonios 1: Thessalos da Centaurerne havde sit Hjem i Thessalien. — 83) Scorpion § 38, 1. aliter 1: i modsat Retning. — 92) pater esse probor § 400 b. — 104) premit holder fast ved. — 109) qve 1: og overhovedet, i det Hele taget, og alleslags; man tilknytter nemlig undertiden i Latin ligesom i Græsk ved den blotte copulative Conjunction en Klasse til

den Deel af samme, der specielt nævnes som den vigtigste (almindelig tilføies *omnino*, *omnes*, *totus* og desl.) istedetfor at betegne denne som hørende under Klassen ved et tilføiet „andre“, „øvrige“ (og andre *Ædelstene*) *Liv. 3, 25 quum Virginius maxime et tribuni de lege agerent.* — 112) *ab i.* — 116) *Æsemaaden qvæ* (eller *qvem*) *petere* er vel ligesaa lidt rigtig som nogen af de øvrige forskjellige *Æsemaader*; den almindelige er: at *pater*, ut — hvorefter altsaa *pater* og *Titan* (I, 10) ere bleve adskilte ved den indstødte *Bisætning*. — 117) *extremæ* som var nærved at udsluffes, hvis *Glands* var nærved at tabe sig (hensvindende, *matte*), ligesom *extremus ignis*: som er nærved at døe ud. — 118) *jungere imperat* § 390 *Num. 5.* — 122) *medicamine* : *suco.* — 124) *præsaga I.* foranende *Suffe*, — som fremkaldtes derved, at han anede *Sorg*; nærmest skulde dette *Attribut* have været henført til *Personen*. — 129) *directos* ligeløbende, *parallelle*. — 135) *preme* (*pressam* *B. 139* *lavstaaende*) *cf. 1, 30.* — 139) *rota* *cf. B. 312.* — 156) *Tethys* var *Ghymenes Moder.* — 165) *for vacuos* bør læses *vacuus.* — 169 *fg.) scit* er tilføiet det sidste istedetfor det første af de *disjunctive* *Led*: *nec scit, qva -- habenas, nec (scit), qva sit cet.* — *sciat* — *imperet v. 1, 647.* — *B. 171* indeholder ligesom *B. 176* en *Anachronisme*,

idet disse Stjerner efter Ovids Fremstilling først senere sættes paa Himmelen (cfr. B. 172 med B. 528 fgg.) ogsaa enkelte andre Steder i Digtet forekomme lignende Anachronismer (cfr. B. 296 fg. med 4, 657 fgg.; her paalægges det Atlas som Bjerg at bære Himmelen; paa første Sted synes Digteren at tænke sig ham som Person) — 177) *quamvis eras v. 1, 686.* — *tardus* da dette Stjernebillede bevæger sig langsomt paa Grund af dets Stilling i Nærheden af Polen (ligel. ovenfor *pigra serpens.*) — 179) *penitus penitusque* ligesom *longe longeque* *beatior* og desl., medens vi i dette Tilfælde ikke forbinde Adverbierne ved Conjunction. — 181) *per* midt under, i. — 182) *mallet* § 350 b. Anm. 1. — 183) *valuisse rogando* at have faaet sat sin Billie igjennem ved at bede, have faaet sin Bøn opfyldt. — 191) *agat* § 356 Anm. 2. — 194) *simulacra* her omskrivende ligesom *ostere imago* hos Ovid (Eftikelse, Figur). — 196) *lacerti* = *brachia* Tænger. — 197) Af de Gamle heuregnedes undertiden Stjernebilledet Bægten til Scorpionens Tænger, hvorved denne altsaa kom til at indtage $\frac{2}{12}$ af Dyrefredsen. — 201) Istedetfor *tetigere* bør vel foretrækkes *læsemaaden* *sensere*. — 204) *sine lege* vildt. — 210) *fuldstændigere ut* *qvæqve tellus altissima est*, *ita prima corrip.* cfr. § 486. — 213) *damno* for γ : til sin Ddelæggelse — 215)

gens Folkestamme, — *populi* de enkelte Borger-
samfund eller Fjolk, hvori Stammen har opløst sig.
Delen er altsaa her fremhævet ved Siden af det
Hele, ligesom i foregaaende Vers. — 219) *virgineus*
Helicon Musernes Hjem. — *Ceagr. Hæm.*, senere
berømt ved *Orpheus*, en Søn af den thraciske Konge
Deagrus (unde *vocalem temere insecutæ Or-*
pheæ silvæ, *Hor. Od. 1, 12, 7*). — 220) *in im-*
mens. i det Umaadelige, danner et uhyre *Baal.* —
223) *nat. ad s. Cithæron* cfr. 3, 702 *electus*
facienda ad sacra Cithæron cantibus et clara
bacchantum voce sonabat. — 231) *qve* § 468
c *Ann. 2.* — 239) *qværit* savner. — 245) *arsu-*
rus (syde, føge; § 424 *Ann. 5.*) *iterum* — i den
trojanske Krig v. *Iliad. 21, 349* fgg. — 246) v. 8,
162—166. — 268) *Nerea* v. 9. — 272) om-
given, som hun var, af Havet; — herved betegnes
den Tilstand, hvorunder Handlingen fandt Sted. —
273) *læs contractosqve.* — 275) *oppressos* ned-
trykte. — 282) *in* betegner hos *Dvid* ligesom hyppig
hos de sildigere Forfattere Maalet for Handlingen,
hvad der tilsigtes ved den; 7, 406 *hujus in*
exitium miscet Medea aconiton; 8, 757 *telum*
librat in ictus; 7, 738 *pugno in mea vulnera;*
saaledes ogsaa *in hoc* (*Phæd. 4 Prol.*) — 285)
honorem *Vøn* (1, 449). — 287) *toto anno* § 235
Ann. 3. — 288) cfr. 3, 342 *dedit fruges alimen-*

taqve mitia. — 290) fac me meruisse § 372 Num. 5. — 294) at § 456 c. — 299) Præsens her med større Livlighed istedetfor Futurum om de nær forestaaende og tildeels allerede indtrufne Ulykker. — 300) si quid v. 1, 502. — rerum summæ Universet, — Verdens Frelse, — idet Alt trues med Undergang. Dette Udtryk bruges nemlig for at fremhæve det Hele i Modsetning til enkelte Dele; saaledes summa reipublicæ, summa exercitus o. dæsl. — 305) ferat § 340 Num. 1. — 312) anima rotisqve expulit § 446 Num. 3. — 322) cecidit — potuit § 335 Num. 3. — cecidisse v. 1, 176. — 328) si om, — om saa var at (egentlig lader man hermed Nødvigheden af den Paaastand, hvortil man knytter en Bemærkning, være uafgjort. Udtrykket faaer herved paa dette Sted et mildere eller skaanfommere Anstrøg). — 329) nam v. 1, 361. — 340) fletus Jammerffrig (Bhædr. 1, 9, 3). — inania morti spildte paa D. — 345) De havde gjort det saa længe, at det var blevet dem til en Bane. — 346) quis § 86 Num. 2. — 357) dum licet er udsagt selvstændigt, medens qvo trahat er betegnet som et Led af den anden i Conjunctiv udtrykte Forestilling. — 363) in 3: umiddelbart paa eller efter; 11, 256. dixerat hæc Proteus et condidit æqvore vultum admisitqve suos in verba novissima fluctus. — 364) stillata § 223 c Num. 3. —

368) *quamvis junctus* § 424 Anm. 4. — *a* § 253 Anm. — 373) *viro* § 241 Anm. 2. — 377) *nec se credit Jovi* — giver sig ikke i hans Bøld ved at vove sig ind i det Rige, han behersker. — 382) Ved *ipse* udhæves Solen fremfor Andre nærmest med Hensyn til Appositionerne *squalidus et expers* (der naturl. maa opfattes som noie sammenhørende): selv flædt i Sorg, hader Pbaethons Fader Lyset. — 388) *alter* § 487. — 389) *posse fatentur v. 1, 535.* — 391) *orbatura* der skulde gjøre, der fik den Bestemmelse at gjøre Fædre barnløse. — 395) *neve* γ : *et (rogant) ne*, idet Hovedsætningen med dens Bisætning betragtes som eet Complex, og saaledes den Conjunction, som forbinder dette med det Foregaaende, slutter sig til Bisætningen, naar denne staaer først. — 499) *natum* fort Udtryk for *nati interitum* (*imputare* føre paa Regning).

402) Det Begreb af Omsorg, der her ligger i *explorare*, har bevirket Constructionen med *ne* (seer efter at ikke). — 406) *Arcad. suæ* — da han var født her paa Bjerget Parrhasion. (Efter en anden Mythe skulde han være født paa Bjerget Ida paa Creta). — 409) *fregvens* § 300 Anm. 1. — *hærere in* siges om Jorelskede; *Amor. 1, 8, 24 hæsit et in vultu constitit usque tuo.* — *virgine Nonacrina: Callisto.* — 410) *sub ossibus* cfr. 1, 473. — 413) *ubi* — *coercuerat* § 338 Anm. 3. — *neglectos:*

positos sine lege 1, 477. — 417) habere bruges i mangehaande Forbindelser i Betydning: holde paa med, beskæftige sig med Noget: førte henad Banen hiinsides Midten, — var over Midten af sin Bane. — 424) sunt jurgia tanti § 294 Anm. 3. — 431) a virgine danda § 421 Anm. 1 (her af Hensyn til Tydelighed). — 434) I Conjunctiv ligger her en Ubestemthed (maatte kunne; — modo bruges ligesom vort „kun“ for at antyde Begrebet af en Indskrænkning, en Begrænsning, der er sat for Kræfterne). — 439) pæne est obl. § 348 Anm. 2. — 441) comitata (v. 1, 259) § 427 b. De ledsagende Personer kunne i Passiv ikke vel betegnes ved a, men blot ved Midlets Abl. — 451) Hos de ældre Skribenter knyttedes ved nisi quod en Undtagelse til en almindelig Sætning eller Tilstand. (Cum Patrone Epicureo mihi omnia communia sunt, nisi quod in philosophia vehementer ab eo dissentio, Cic.). Men Dvid betegner ofte herved Forsætn. i hypothetiske Udsagn: uden det at : hvis ikke den Omstændighed var, at, — altsaa efter Meningen det samme som nisi esset, istedetfor hvilket Dvid altsaa har villet finde et Udtryk for slige Sætninger, hvorved tillige den stedfindende Omstændighed kunde blive betegnet. 4, 673 fg. nisi quod levis aura capillos moverat et tepido manabant lumina fletu, marmoreum ratus esset opus og fl.

Et. — poterat v. 1, 621. — 453) v. 344. — 464) Kilderne ansaaes for hellige, da man tænkte sig dem som Boliger for guddommelige Væsener. — 470) qvo § 316 Num. 2. — 473) testatum § 153. — 474) nempe § 454 Num. 4 (hun appellerer her med Bitterhed til den Erfaring, den Anden vil gjøre). — 482) Fleert. *animi* betegner, som oftere, et oprørt, forbittret Sind. Hvis dette Vers forøvrigt, som det synes, er udgaaet saaledes fra Forfatterens Haand, maa det vistnok henregnes blandt dem, der bære Spor af, at han kun løselig har henkastet Et og Andet, som det havde været hans Hensigt ved en senere Bearbejdelse at forandre. (Trist. 1, 7). — 483) posse loqui eripitur cfr. § 390 Num. 6. — 487) qvaescunqve saadanne som de ere. — 495) pater Lycaon. — 497) for auctus læs actis. — 504) fuerat fix. § 342 Num. — 509) Tethyn § 45, 2 c. — 513) altera v. 388. — 514) mentiar jeg vil være en Løgner. — 522) sic § 209 b Num. 2. — 523) vindicet skaffe tilveie igjen. — 524) in § 230 Num. 1. — 529) mercede er Apposition til cælo.

551) meritum ꝛ: culpam. — 553) sine matre creat. han var nemlig født af Jorden. — 555) gemino: halvt Slange, halvt Menneske. Det foregaaende Object *Erichthonium* (*clausum Actæocista*) er ogsaa at henføre til denne Sætning. —

563) *dicas* : nu er. — 566) *Bed* at betegnes en Indvending, som Kragen ironisk (*puto*) opkaster. — *ultra* og *nee quicquam* tale (at blive hendes Fugl) *rogantem* høre som ligebetydende Udtryk næse sammen, saaledes at Regtelsen *non* er at henføre til begge disse *Bed*: ikke af sig selv og (ikke) uden at jeg bad hende. — 570) *fuera*m § 338 Num. 6. — 576) *densum* lit. den nederste Deel af Hjæren, hvor Sandet, da det oftere overskyllés af Havet, ligger fastere. — 580) *cælo* v. 1, 766. — 582) *molibar* § 115 b. — 589) *si* v. 1, 377. — 591) *an* v. 1, 196. — 596) *revocamen* forekommer, ligesom flere andre Substantiver paa *men*, kun hos *Dvid*. — 601) *vultus excidit* han tabte sin rolige Mine, hans Ansigtstudtryk forandrede (non *vultus*, non *color constitit*. Liv.) — 602) *a* v. 1, 66. — *tumida* om det oprørte Sind („brusende“, glødende). — 603) *flexum a cornibus* frumside (2, 368). — 605) *indevitato* (1, 289) som *Jugen* havde undgaaet — uundgaaelig; fra at betegne hvad der ikke er skeet gaaer saal. Participiet oftere over til at betegne hvad der ikke kan ske. — 611) *corpus inane animæ* (§ 268b Num 2) : Legemets Livløshed (i Analogie med den § 426 anførte Brug af Particip.). — 614) *Istedetfor* at føie en nærmere Bestemmelse som Apposition til et foregaaende Udtryk, tillukter *Dvid* den oftere ved en *copul. Conjunction*; saaledes ne-

denfor B. 663; 828; 4, 757 og flere Steder. — 615) nec non § 470 Anm. 1. — 623 fgg.) Gudens Sukke sammenlignes med Koenes Stønnen; dette Sidste har Digteren ikke udtryffeligt udhævet, da det ligger i Sammenhængen, medens han derimod nærmere har udmalet de Omstændigheder, der maae fremkalde en lignende Smerte hos Koen (jevnsfor hermed B. 727; 6, 456). — discussit v. 322. — 626) Med Hensyn til Stillingen af tamen v. 395 (782). — 630) Chiron, Søn af Saturnus og Nymphen Philura, Esculaps Fostersfader, var Centaur, df. geminus; han udmærkede sig ved sin Indsigt i Lægekunst, Musik og flere andre Færdigheder.

641) Sandsigere og Digtere vare opfyldte af Guddomsaaand, ἐνθεοι. — 644) adeptas bortfaldte, hedengangne. — 645) idque semel — ausus da han kaldte Hippolyt til Live (cf. Virg. Æn. 7, 765 fgg.) — 646) Spaamanden kan ved Præsens betegne Fremtidens Begivenheder, da de for hans Seerblif fremstille sig som nærværende; posse § 390. — 650) nascendi lege Fødsels Vilkaar, Betingelse, der knyttes til din Fødsel; v. 2, 427. — ævis omnibus § 235 Anm. 3. — 651 fgg. sigter til, at Hercules uforvarende kom til at saare Chiron med sin i den lernæisse Slanges Blod dypede Pæl; da han nu bad Guderne om ved Døden at befrie ham fra hans Smertes, opfyldte de hans Bøn, men optog ham dog siden

blandt Stjernerne; hertil sigtes ved det følgende restabat (ex) fatis aliquid. — triplices deæ: Parcæ, — stamina impresso fatalia pollice nentes (8, 453). — 659) fuerant v. 570. — 660) mallem v. 182. — 662) currere impetus est § 417 Anm. 2. — 665) dicenti, Dat. commodi (hun kunde ikke gjøre sig forstaaelig). — 667) paa den ene Side vel ikke Ord, paa den anden Side heller ikke Brinsfen. — 669) in tempore v. 1, 411. — 674) dextras er vel ikke at urgere; det skal kun, som et localiserende Udtryk, der gjør Tingen anskueligere, betegne, at Haaret nu faldt ned til den ene Side. — 675) nomen Hippo eller Hippe.

679) nec aderas, idet nemlig Guderne gjerne tænktes at indfinde sig paa de Steder, hvor de skulde yde Hjælp. — 682) cfr. 1, 711. — septenis § 76 d. — 696) eas § 385 Anm. — 703) Futurret (erunt) henviser paa den Tid, da den Anden vil komme til Stedet. — 707) nihil merito uskyldige.

708) Den jevne Flugt betegnes ved alis paribus (der arbeide med lige Styrke). — 711 fgg.) det her beskrevne Festspektakel fandt Sted hvert 5te Aar paa Panathænernes Fest. — 716) miluus § 5 Anm. 7. — 717) Sætningerne ere her, som oftere, koordinerede istedetfor subordinerede. — 727) Balearicum — da Beboerne af de Baleariske Øer udmærkede sig som Slyngekastere. — 730) relinquere undertiden i Be-

tydningen: forlade Retningen mod et Sted, ikke læn-
 gere drage til det, men fra det; 3,649 (om Sø-
 manden, der lagde Kurjen om): *Naxo petit diver-
 sa relicta.* — 734 fgg.) Samtlige disse Folgesæt-
 ninger slutte sig som en nærmere Udvikling til *chlam.*
ut pendeat apte collocat: . . . saaledes, at han
 har Staven og Bingerne frie (ut virga sit, ∴: saa-
 ledes, at han sees med Staven; ligeledes niteant
 tal. ∴: sees at skinne); *aurum ∴: Guldbroderiet; 6,*
166 vestibus intexto Phrygiis spectabilis auro.
 — 737) *pars seer. dom. γυναικωνίτις,* — den indre
 Deel af Huset, der beboedes af Kvinderne, da disse
 i de fleste græske Stater levede affondret fra Mand-
 nes Selskab. — 741) *scitarier § 115 a.* — 757)
foedera Bud (lex v. 556); 5, 532 Parcarum foe-
dere cautum est; Virg. Georg. 1, 60 leges æter-
naqve foedera natura imposuit. — *vidit — po-*
poscerat § 369 Anm. 2. — 765) *belli metuenda*
efr. § 288 g. — 774) *Istedetfor deæ ad fastidia*
læs: ima ad suspiria; gemere og suspirare lige-
som de af dem afledede Substantiver sammenstilles
nemlig oftere som forskjellige Udtryk for Sorg eller
Smerte; ved det førstnævnte Ord betegnes da den
uarticulerede Lyd, Smerten fremkalder, Stønnen,
Baanden, Jamren; det sidstnævnte derimod betegner
kun det dybe Mandedræt, Suffet; saal. Ov. Heroid.

21, 201 *ingemit et tacito suspirat pectore*; — *diu occulte suspirare, postea jam gemere, ad extremum vero loqui et clamare*, Cic. — duxit fortraf. — 776.) *nusquam* er her Tilstedesadverbium; 6, 515 *nusquam lumen detorquet ab illa*; Ter. Eun. 2, 2, 50: *fortasse tu profectus alio fueras? nusquam*. — 781) *carpit et carpitur* tærer og tæres, — et Ordspil, idet *carpit* er brugt i figurlig Betydning: nedsatte, laste (*maledico dente carpere*, Cic.; *meliores carpere*, Pbædr 2, Epil.). — 786) *tellurem reppulit* ∴ svang sig op fra; Udtrykket fremstiller den tilsyneladende Bevægelse, idet, som bekjendt, den Gjenstand, man fjerner sig fra, synes at vige tilbage i modsat Retning. — 803) *Disse*, i det Foregaaende anførte, Midler eller giftige Egenskaber (hvad der gjorde hende syg, *mali causæ*) maatte nu have en Gjenstand at rette sig imod: for at de nu ikke skulde fare vidt omkring, med andre Ord: for at de skulde concentrere sig mod en nær Gjenstand, stillede hun o. s. v. — 804) *imagine v. 1, 754*. — 808) cfr. Virg. Æn. 6, 270: *quale per incertam lunam sub luce maligna est iter in silvis*. — 809) *Stedetfor lenius læs: secius*; for unges (823) *lingven*.

836) *causam amoris* § 282 Num. 2. — 839) *a parte sinistra* er at henføre til den Localiseren i Betegnelsen, hvoraf, som forhen bemærket, Digterne

øftere betjene sig for at give deres Fremstilling en større Ansæuelighed; idet Dvid af denne Grund lader Guden sige, at Landet ligger til Venstre for ham, kan det forøvrigt ikke komme an paa at udfinde, mod hvilken Himmelegu Guden da maatte vende sig eller Phoenicien ligge for ham, hvilket neppe Forfatteren selv har gjort sig Rede for. I Phoenicien sees forøvrigt denne sydlige Stjerne (Maja, en af Pleiaderne) hoiere paa Himmelen end hos os, hvorfor det ogsaa her siges at ligge under dette Sjernebillede. — 844) magni regis, Agenoris, filia: Europa. — 852) qvippe v. 1, 430. — 854) exstant svulmer af. — 862) Conjunctivet betegner Jupiters Tanke. — 871) falsa er tillagt vestigia istedetfor deus. — 874) cornum sjelden Biform til cornu.

Nedenstaaende Fortegnelse udviser, hvad der ved den
herværende Skole er læst i det forløbne Skoleaar.

Norst. **A d j u n c t S t e e n.** 1ste Glasſe (3 Ti-
mer ugentlig). P. A. Jenseſs Læſebog be-
nytted, hvori læst den første Afdeling samt
videre til Pag. 60; gjennemgaaet den enkelte
Sætning samt af Formlæren de vigtigſte
Puncter indtil Verberne efter Boyeſens
Grammatik; Dictat; mundtlig og i den
ſidſte Deel af Skoleaaret ſkriftlig Gjengi-
velſe af deels oplæste deels fortalte Smaa-
stykker; Digte udenad.

2den Glasſe (3 Timer ugentlig): læst af
Jenseſs Læſebog omtrent de 4 første Afde-
linger; Digte udenad; Grammatik den en-
kelte Sætning og Formlæren; Gjengivelse
af Læsestykker (mundtlig og ſkriftlig) samt
ſmaa formelle Stileøvelſer efter Borgen.

I den sidste Tid begyndt paa Forberedelse til smaae Fortællinger.

3die Klasse (3 Timer ugentlig): læst Resten af Jensens Læsebog, dog ikke de aller-
sidste tildeels noget vanskelige Stykker; Digte udenad; Grammatik (Bojesens) den enkelte og sammensatte Sætning. Stile af fortæl-
lende og senere beskrivende Indhold.

4de Klasse (2 Timer ugentlig): Thues Læsebog, 1ste Afdeling, benyttet til Læsning og Paaviisning af de forskjellige Skriftslags og disses væsentligste Kjendemerker; deels profaiske Stykker og deels Digte udenad med større Fordringer til Fremsigelsen. Stile af beskrivende og skildrende Indhold, tildeels afpassede efter Læsestykkerne.

5te Klasse (2 Timer ugentlig): af Thues Læsebog Afdelingen „Den nyere norske Lite-
ratur“; de vigtigere Forfattere noget nær-
mere behandlede og sammenstillede; profaiske og poetiske Stykker til Declamation; Stile af beskrivende Indhold og Forberedelse til Behandlingen af de abstracte Opgaver.

6te Klasse (3 Timer ugentlig): Thort-
sens Udsigt over den danske Literatur læst og oplyst ved Stykker af Flors Læsebog, Thues Læsebog og enkelte af de vigtigere

Forfatteres samlede Skrifter. Afhandlinger som oftest med en practisk Betydning, der for det meste ere blevne frit foredragne fra Cathedret. Begrebsudviklinger og historiske Opgaver.

Latín. 1ste Glasse, *Adjunct Henriksen* har 9 Timer ug. gennemgaaet i *Henrichsens* Læsebog den paradigmatiske Deel af Grammatiken og „Lette Læsestykker“ samt Fablerne; hvad der af Syntaxen forekommer Exempler paa gjenuemgaaes mundtligt; det Læste indoves ved mundtlig eller skriftlig Oversættelse af passende Exempler.

2den Glasse. *Henrichsen* har i 4 Timer ugentlig af *Cornel* læst fra *Thrasylbulus* til *Eumenus* med stadig Henviisning til *Madvig's* Grammatik. 1 Time ugentlig anvendes til Oversættelse *ex tempore*. *Overlærer Schønning* har i 4 Timer ugentlig gennemgaaet 4 Bøger af *Phædrus*.

3die Glasse, *Overlærer Bjørset* har i 5 Timer ugentlig læst og repeteret fra *Begyndelsen* af *Cornel* til *Datames*. *Schønning* i 3 Timer ugentlig 4de og 5te Bog af *Phædrus* og af de 3 første Bøger enkelte forhen forbigaaede Stykker samt en halv Bog af *Curtius*. 1 Time ugentlig

anvendt til Forøvelse i latinſk Stil efter Troyeſ Exempelfamling.

4de Glasſe, Bjorſet i 5 Timer ugentlig 6 Bøger af Caſar; Schøning 2 Timer ugentlig latinſke Stileøvelſer efter Jørgenſlevs Materialier; 1 Time ugentlig gjennemgaaet den latinſke Formlære og Caſuſlære efter Madvigſ Grammatik.

5te Glasſe, Bjorſet 4 Timer ugentlig Salluſtſ Catilina og Jugurtha; 2 Timer latinſke Stileøvelſer; Schøning 2 Timer ugentlig 1ſte og 2den Bog af Ovidſ Metamorphoſeſ og 1 Time ugentlig Madvigſ latinſke Grammatik.

6te Glasſe, Bjorſet i 3 Timer ugentlig Taciti Germania, Horatſ Epiftler og ars poetica; i 2 Timer ugentlig have Eleverne haft ſkriftlige Arbejder; hver anden Uge er ſkrevet en Overſættelſe hjemme, hver anden Uge en Extemporalſtil; den øvrige Tid er anvendt til Gjennemgaaelſe af de hjemmekrevne latinſke Stile. Rector Holmbøe har gjennemgaaet i 3 Timer ugentlig 2den Bog af Horatſ Ode, 1ſte Bog af Cicero de officiis og Ciceroſ Tale pro Roscio Amerino.

Tydsf. 1ste Glasſe. *Steen* har 2 Timer ugentlig læst og retroverteret 12 à 15 Blade i Riſes Læſebog, af Authenrieths Grammatik de vigtigſte Kjønſ-, Declinations- og Conjugationsregler indtil „de ſtarke Verber“.

2den Glasſe. *Steen* i 2 Timer ugentlig Riſes Læſebog circa 35 Blade læst og retroverteret; det Vigtigſte af Formlæren eſter Authenrieths Grammatik.

3die Glasſe. *Steen* 2 Timer ugentlig Authenrieths ſtorre Læſebog circa 40 Blade; af det foregaaende Penſum dannet Smaaſætninger til mundtlig Overſættelſe paa Tydsf, hvilken Dvæſe i den ſidſte Tid er gaaet over til ſkriftlige Extemporalſtile, hvis Text er dicteret eſter de Par ſidſte Penſa i fri Gjengivæſe. Eſter Authenrieths Grammatik Formlæren repeteret og læst nogenledeſ noiagtig og fuldſtændig.

4de Glasſe. *Adjunct Reehorſt* i 2 T. ug. Authenrieths ſtorre Læſebog fra Pag. 142 til 226 med Forbigaaelſe af nogle faae poetiſke Stykker; enkelte Digte lært udenad; Syntax eſter Authenrieths tydske Grammatik.

5te Glasſe. *Reehorſt* 2 Timer ug. fra

Pag 232 til 308; 1 Time egentlig anvendt til Stileøvelser.

6te Klasse. Reehorst i 1 Time egentlig Schillers Maria Stuart; 1 Time egentlig anvendt til Stileøvelser.

Franst. Ad junct H e n r i c h s e n. 3die Klasse (3 Timer egentlig): af Alholms Læsebog (2den Udg.) lette Læsestykker i Udvalg; Paraboles og Contes des fées. Af Grammatiken: det Bigtigste af den paradigmatiske Deel og enkelte Henviisninger til Syntagen. 1 Time egentlig anvendes i Regelen til Dictat af læste Stykker.

4de Klasse (2 Timer egentlig): Alholms Læsebog fortsat indtil La bourse bleue. Stadig Henviisning til Grammatiken (Abrahams).

5te Klasse (3 Timer egentlig): de 7 første Bøger af Fenclons *Télémaque*; det Bigtigste af Grammatiken gennemgaaet; 1 Time anvendes til Dictat af ikke-læste Stykker, der oversættes *ex tempore*; det Dicterede udarbejdes hjemme af Eleverne, som indbyrdes rette hverandres Arbejder, der gennemgaaes paa Skolen. Forøvrigt er tilforn Læsningen af Alholms Læsebog (1ste Udg.) fortsat indtil Bogen var udlæst; det

Samme vil for Eftertiden blive Tilfældet, naar alle Eleverne ere i Besiddelse af 2den Udg.

6te Glasſe (2 Timer ugentlig): Cid af Corneille og denne Forfatters Levnet efter Nisard, ſamt Noget af Boul og Virginie af St. = Pierre.

Græſk. 4de Glasſe. Rector H o l m b o e (4 Timer ug.): Langes Grammatik og af Jacobs Elementarbuch foruden et tilſtrækkeligt Antal Exempler til at indøve Formlæren de i 1ſte Curſus indeholdte Fabler, Anecdoter og Stykker af Mythologien, omtrent 21 Blade.

5te Glasſe, Holmboe (4 Timer ug.): af Xenophons Cyropædie 2den Bog og 2det Cap. af 3die ſamt 1ſte, 4de og 6te Bog af Iliaden. Den græſke Mythologie gjennemgaaet af Reehorſt efter Tregders Haaudbog.

6te Glasſe, Holmboe, i 4 Timer ugentlig Plutarchs Themiftokles og Herodots Klio; desuden har Henrichſen gjennemgaaet Sophokles's Philoktet. Ingen ſæregen Syntax gjennemgaaes, men de forekommende

Sprogphænomener oplyses mundtlig, hvorhos Disciplene hjemme benytte Madvigs Syntax.

Hebraisk. *Adjunct Jordan.* 6te Klasse (3 Timer ugentlig) har læst Conjugationstabellen efter § 27 i Blochs hebraiske Grammatik, det Øvrige practisk; de Yngre eller de, der ere 1 Aar gamle i Classen, have læst de første 13 Capitler af 1ste Mosebog; de Ældre eller de, der ere 2 Aar gamle i Classen, fra 11 til 25 Cap. af 1ste Mosebog og de første 16 Psalmer.

Religion. *Jordan.* 1ste Klasse (2 Timer ugentlig): Luthers lille Katechismus eller „De fem Parter“ med tilhørende Steder af den hellige Skrift (læres udenad og fordres senere gennem hele Skolen). Matth. Ev. 5te, 6te, 7de, 10de, 13de, 23de og 25de Capitler udenad, 26de, 27de og 28de Capitler indenad. Lidt geographisk Bekjendtskab til det hellige Land (tildeels efter Prof. Holmboes mindre bibelske Geographie).

2den Klasse (2 Timer ugentlig): Luthers Katechismus. Matthæi hele Evangelium udenad. Noget Mere af den bibelske Geographie.

3die Klasse (2 Timer egentlig): det Samme, som i 2den Klasse, nærmere forklaret.

4de Klasse (3 Timer egentlig): Luthers Katechismus. Matthæi Evangelium. Den hellige Historie efter Joh. Heinr. Kurr, fra § 16 til § 53 (eller fra første Periode af Frelsens Forberedelse indtil Israels Opbrud fra Sinai).

5te Klasse (3 Timer egentlig): Luthers Katechismus. Matthæi Evangeliums første 10 Capitler. Den hellige Historie efter Kurr, fra § 9 til § 83 (eller fra „Skabelsen og Syndefaldet“ til „Salomons Fald“).

6te Klasse (3 Timer egentlig): Luthers Katechismus. Stenersens Lærebog, 1ste Deel (eller „Den naturlige Religion“). Den hellige Historie efter Kurr, fra § 23 indtil Enden, § 201, (eller fra Frelsens nye Forberedelse gennem Abraham indtil dens Fuldendelse i Christo). Pauli Brev til Galaterne (efter Grundtexten).

Historie. 1ste Klasse, Schøning i 3 Timer egentlig efter Lassens Levnetsbeskrivelser til Korstogene.

2den Klasse, Schøning i 3 Timer egentlig efter Lassens Levnetsbeskrivelse fra Korstogene til den spanske Successionskrig.

3die Klasse, Reehorst i 3 Timer ugentlig Langes Norges, Sveriges og Danmarks Historie fra Begyndelsen til Pag. 226, og derhos enkelte Timer anvendt til Læsning af 5 af de mindre Sagaer efter Snorre.

4de Klasse, Reehorst i 3 Timer ugentlig Lassens Lærebog i Historie fra Begyndelsen til Pag. 171.

5te Klasse, Reehorst i 3 Timer ugentlig den samme Lærebog fra Pag. 245 til 423

6te Klasse, Reehorst, i 2 Timer ugentlig den samme Lærebog fra Pag. 576 og ud.

Geographie. 1ste Klasse, Schøning i 2 Timer ugentlig efter Platons Udtog til Rusland.

2den Klasse, Schøning i 2 Timer ugentlig hele Platons Udtog af Geographien.

3die Klasse, Reehorst i 2 Timer ugentlig repeteret det forhen Læste.

4de Klasse, Reehorst i 2 Timer ugentlig Geelmuydens Geographi fra Pag. 78 til Pag. 226.

5te Klasse, Reehorst i 2 Timer ugentlig samme Lærebog fra Pag. 226. til Pag. 359 og derhos Indledningen.

6te Klasse, Reehorst, i 1 Time ugentlig fra Pag. 359 til Pag. 451 og repeteret det i 4de Klasse Læste.

Mathematikk. U d j u n c t L o b e r g. 1ste Klasse: i 3 Timer ugentlig er gjennemgaaet de fire Species i ubenævnte og benævnte Tals Hele og Brok, hovedsagelig efter Theistes Regnebog, i stadig Forbindelse med saavel Table- som Hovedregning.

2den Klasse, 3 Timer ugentlig, Repetition af det i 1ste Klasse Lærte samt enkelt og sammensat Reguladetri, Rjæderegelen og Delingsregning, ligeledes efter Theistes Regnebog.

3die Klasse, 4 Timer ugentlig, Holmboes Arithmetik indtil Rjædebrok samt Bogstavregning og desuden Repetition af det i de to nederste Classer Gjennemgaaede.

4de Klasse, 4 Timer ugentlig, Arithmetik: Proportionslæren, Kvadrat- og Cubifrodens Extraction aldeles practisk samt Oplosning af enkelte og bestemte Ligninger med een og flere ubekjendte Størrelser. Geometrie efter Odens Samarbeidelse af Holmboe: til § 86 „Om rette Liniers Forhold“.

5te Klasse, 4 Timer ugentlig, Arithmetik: Fortsættelse med Ligninger samt Rodlæren efter Holmboe. Geometrien til § 127 „Om Planers Forhold til hinanden“.

6te Klasse, 4 Timer ugentlig, Arithmetik: Logarithmer, arithmetiske og geometriske Rækker samt kvadratiske Ligninger. Hele Geometrien samt Plantrigonometrie efter Holmboe.

Undervisningen i Gymnastik ledes af Lieutenant Døsch er, i Skrivning og Tegning af Hr. Schrøder og i Sang af Cantor Schediwy.

Timefordelingen.

	6. Cl.	5. Cl.	4. Cl.	3 Cl.	2. Cl.	1. Cl.	Timer.
Norsk	3	2	2	3	3	3	16.
Latin	8	9	8	9	9	9	52.
Tydsk	2	2	2	2	2	2	12.
Fransk	2	3	2	3	"	"	10.
Græsk	4	4	4	"	"	"	12.
Hebraisk	3	"	"	"	"	"	3.
Religion	3	3	3	2	2	2	15.
Historie	2	3	3	3	3	3	17.
Geographie	1	2	2	2	2	2	11.
Mathematisk	4	4	4	4	3	3	22.
Skrivning	"	"	"	2	(2)	(2)	6.
Regning	"	"	(2)	(2)	(2)	(2)	8.
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	12.
Sang	1	1	1	1	2	2	8.
	35	35	35	35	32	32	204.

Paa Rectors, øvrige Medlæreres og egne Begne tillader jeg mig herved at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte samt enhver Anden, der interesserer sig for Underviisningen, til at overvære den offentlige Examen, der iaar afholdes i den Orden, som højskolede Label udviser.

Bergen den 15de Juni 1854.

L. W. Schoning.

Ved Skoleaarets Begyndelse havde Skolen fordeelt i **6** Classer **101** Elever. Senere indkom 4 og i Aarets Løb udgik 13. Af de tilbageværende 92 blive følgende 10 med Testimonium fra Skolen dimiterede til Universitetet:

1. **Odin Emil Henriksen**, Søn af Underholdbetjent Henriksen her i Byen, f. 10de October 1834, indkom i 1ste Classe 1ste Juli 1845.
2. **Niels Thomas Bredahl Wallem**, Søn af Kjøbmand Daniel Wallem her i Byen, f. 15de Juni 1836, indkom i 2den Classe 1ste Juli 1846.
3. **Jens Gran**, Søn af Kjøbmand Olamer Gran her i Byen, f. 14de Januar 1836, indkom i 1ste Classe 1ste Juli 1846.
4. **Jahn Arnt Greve**, Søn af ref. Cap. Greve, f. 23de Marts 1835, indkom i 1ste Classe 1ste Juli 1846.

5. Jens Jrgens, Son af Guldmægtig Ole Jrgens, f. 26de April 1836, indkom i 1ste Classe 1ste Juli 1846.
6. Jens Skjoldborg, Son af Toldinspec-
teur Skjoldborg i Christiansund, f. 3die Maj
1837, indkom i 2den Classe 1ste Juli 1846.
7. Peter Waage, Son af Skibs Capitain P.
P. Waage i Flekkefjord, f. 29de Juni 1833, ind-
kom i 4de Classe 1ste Juli 1849.
8. Georg Fasting, Son af Sognepræst M.
Fasting i Jølster, f. 1ste Januar 1837, indkom
i 3die Classe 1ste Juli 1849.
9. Peter Christiansen Bøss, Son af
Sognepræst J. F. Bøss i Tysvær, f. 12te Juni
1837, indkom i 4de Classe 1ste Juli 1850.
10. Frederik Wilhelm Klump Bugge,
Son af afdøde Rector F. M. Bugge, f. 20de
Mai 1838, indkom i 5te Classe 1ste October
1851.

Tabel,

hvorefter

den offentlige Examen afholdes i Bergens Kathedralskole i Juni og Juli 1854.

Dage.	Classe.	Formiddag.	Classe.	Eftermiddag.
Onsdag d. 28de Juni.	VI. a.	Latin.	VI. b.	Mathematik.
	VI. c.	Græsk.	V. a.	Fransl.
	V. b.	Religion.	III. a.	Historie og Geographie.
	IV.	Tydsf.	I.	Religion.
	III. b.	Fransl.		
	II.	Historie og Geographie.		
Torsdag d. 29de Juni.	VI. a.	Religion.	VI. c.	Mathematik.
	V. a.	Græsk.	VI. a.	Fransl.
	IV.	Historie og Geographie.	V. b.	Latin.
	III.	Tydsf.	IV.	Gymnastik.
			II & I.	Gymnastik.
Fredag den 30te Juni.	VI. c.	Latin.	VI. a.	Mathematik
	VI. b.	Græsk.	V. a.	Historie og Geographie.
	V. b.	Fransl.	III. b.	Latin.
	III. a.	Religion.	I.	Mathematik (Regning).
	II.	Norsk.		
Lørdag den 1ste Juli.	VI. a.	Græsk.		
	VI. b.	Latin.		
	V. b.	Historie og Geographie.		
	IV.	Mathematik.		
	III. a.	Fransl.		
I.	Historie og Geographie.			
Mandag den 3die Juli.	VI. b.	Religion.	VI. a.	Historie og Geographie.
	V. b.	Græsk.	V. a.	Mathematik.
	IV.	Fransl.	III. b.	Religion.
	III. a.	Latin.	I.	Tydsf.
	II.	Tydsf.		
Onsdag den 5te Juli.	VI. b.	Historie og Geographie.	VI. a.	Hebraisk.
	V. a.	Latin.	V. b.	Mathematik.
	IV.	Religion.	III. b.	Historie og Geographie.
	III.	Norsk.	II.	Latin.
	II.	Mathematik (Regning).	I.	Norsk.
Torsdag den 6te Juli.	VI. a.	Tydsf.	VI. b.	Hebraisk.
	VI. b.	Fransl.	III. a.	Arithmetik.
	V. a.	Religion.		
	IV.	Græsk.		
Fredag den 7de Juli.	VI. b.	Tydsf.	VI.	Norsk.
	V.	Gymnastik.	V.	Tydsf.
	IV.	Latin.	III. b.	Arithmetik.
	II.	Religion.		
	I.	Latin.		
Lørdag den 8de Juli.	VI.	Gymnastik.		
III.	Gymnastik.			

Lørdag den 8de Juli prøves de til Optagelse i Skolen Anmeldte; Onsdagen den 12te Juli Kl. 9 Formiddag prøves Eleverne i Declamation og Sang, hvorefter Examen's Udfald bliver bekendtgjort. Examen begynder hver Formiddag Kl. 8 og Eftermiddag Kl. 3.

Bergen den 20de Juni 1854.

S. Holmboe.